

Київський університет імені Бориса Грінченка

Педагогічний інститут

Кафедра теорії та історії педагогіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

Олексій ЖИЛЬЦОВ

« 04 » _____ 2021 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Педагогіка
для студентів

спеціальності 122 Комп'ютерні науки
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 122.00.01 Інформатика

Київ – 2021

Розробники:

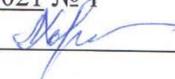
Леонт'єва І.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Викладач:

Леонт'єва І.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки

Протокол від 30.08.2021 № 1

Завідувач кафедри Людмила ХОРУЖА

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 122.00.01 Інформатика (2020р., нова редакція)

(назва освітньої програми)

Гарант освітньо-професійної програми Ірина МАШКІНА

(підпис)

Робочу програму перевірено

« »   20   р.

Заступник директора Марина МАШОВЕЦЬ

(підпис)

Пролонговано

на 20 /20   (ПІБ   ), « »   20   р., протокол №

(підпис)

на 20 /20   (ПІБ   ), « »   20   р., протокол №

(підпис)

на 20 /20   (ПІБ   ), « »   20   р., протокол №

(підпис)

на 20 /20   (ПІБ   ), « »   20   р., протокол №

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання		
	денна		заочна
<i>«Педагогіка»</i>			
Вид дисципліни	вибіркова		
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська		
Загальний обсяг кредитів/годин	5/150		-
Курс	II		-
Семестр	3	4	-
Кількість змістових модулів з розподілом:	3		
Обсяг кредитів	3	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	90	60	-
Аудиторні	42	28	-
Модульний контроль	6	4	-
Семестровий контроль	15	15	-
Самостійна робота	27	13	-
Форма семестрового контролю	іспит		-

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – забезпечити теоретичну і практичну підготовку студентів до виконання функціональних обов'язків вчителя інформатики в закладах загальної середньої освіти України, тренера гуртків, факультативів; викладача спеціалізованих курсів корпоративних академій; створити умови, наближені до практичної професійної діяльності; забезпечити творчий розвиток особистості студента.

Завдання курсу:

- формування системи теоретичних знань та загальних і спеціальних компетентностей, необхідних для виконання функціональних обов'язків вчителя математики, класного керівника, наставника
- формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність
- формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях
- формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності
- моделювання та розв'язування педагогічних ситуацій.

3. Результати навчання за дисципліною

ЗК 4	Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 6	Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями
ЗК 13	Здатність діяти на основі етичних міркувань
СК 6	Здатність до системного мислення, застосування методології системного аналізу для дослідження складних проблем різної природи, методів формалізації та розв'язування системних задач, що мають суперечливі цілі, невизначеності та ризики
ПРН 18	усно й письмово спілкуватися рідною та іноземною мовою з професійних питань, зокрема, представити комплексну інформацію, викласти ідею, пояснити суть проблеми (задачі), спосіб розв'язання та результат; читати спеціальну літературу іноземною мовою, знаходити, аналізувати та використовувати інформацію з різних джерел
ПРН 19	дотримуватися норм здорового способу життя, досягати результатів, контролювати свій фізичний та психічний стан
ДРН 3	Уміти планувати, організувати і проводити позакласну роботу, предметні гуртки, шкільні предметні олімпіади, виховну роботу з учнями із врахуванням їх вікових, фізіологічних та психологічних особливостей, провадити успішну комунікацію з батьками

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт				
		Аудиторна:				
		Лекції	Семинари	Практичні	Самостійна	
Змістовий модуль I. Основи педагогічних знань						
Педагогіка як наука. Основні категорії педагогічної науки. Освітні дослідження. Методи науково-педагогічних досліджень.	10	2	4	-	4	
Розвиток особистості як педагогічна проблема. Цілісний педагогічний процес – основний фактор всебічного розвитку особистості дитини.	10	2	4	-	4	
Особистість педагога та її вплив на формування особистості учня. Вікові та індивідуальні особливості розвитку школярів, їх врахування педагогами.	10	2	4	-	4	
<i>Модульний контроль 1,2</i>		4				
<i>Разом</i>		34	6	12	-	12
Змістовий модуль II. Основи теорії виховання та навчання						
Освітній процес як складова цілісного педагогічного процесу. Види і сучасні концепції навчання. Державний стандарт базової середньої освіти.	12	4	4	-	4	
Закономірності, принципи і правила навчання. Методи і засоби навчання в школі. Форми організації навчального процесу в школі. Активні форми організації навчання.	12	4	4	-	4	
Діагностика й оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Перевірка й оцінка знань учнів. Компетентність як показник якості освіти.	10	2	4	-	4	
Сутність, закономірності, принципи процесу виховання. Зміст та напрями виховання особистості школярів	12	4	4	-	4	
Загальні методи, засоби і форми процесу виховання. Оптимальний вибір методів і засобів виховання у практиці роботи педагога.	12	4	4	-	4	
Сутність та принципи превентивної педагогічної діяльності, попередження шкільного булінгу. Профорієнтаційна робота зі школярами	10	2	4	-	4	
<i>Модульний контроль 3,4</i>		4				
<i>Разом</i>		72	20	24	-	24
Змістовий модуль III. Управління освітою в Україні						
Загальні основи управління. Принципи управління освітою і закладом освіти. Система загальної середньої освіти та її нормативно-правове забезпечення. Підвищення кваліфікації та сертифікація педагогічних працівників.	12	4	4	-	4	
<i>Модульний контроль 5</i>		2				
<i>Разом</i>		14	4	4	-	4
Підготовка та проходження контрольних заходів		30				
<i>Усього</i>		150	30	40	-	40

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1.1. Педагогіка як наука. Основні категорії педагогічної науки. Освітні дослідження, їх значення для розвитку освіти. Методи науково-педагогічних досліджень.

Визначення сутності педагогіки в системі гуманітарних наук. Об'єктивні соціально-економічні передумови виникнення й розвитку педагогічної теорії. Об'єкт, предмет педагогіки. Функції педагогіки: фундаментальна та прикладна, рівні їхньої реалізації.

Основні категорії педагогічної науки: виховання, освіта та навчання.

Освітні дослідження, їх значення для розвитку освіти. Методологія педагогічної науки, її рівні. Класифікація методів педагогічних досліджень.

Тема 1.2. Розвиток особистості як педагогічна проблема. Цілісний педагогічний процес – основний фактор всебічного розвитку особистості дитини.

Розвиток особистості як педагогічна проблема. Процес розвитку особистості учня, його рушійні сили та закономірності. Зовнішні та внутрішні фактори розвитку особистості учня. Соціальна адаптація й соціалізація особистості учня.

Поняття мети виховання, її соціальна зумовленість. Трактують мети виховання в найважливіших директивних документах: законі України «Про освіту» (2017), «Про повну загальну середню освіту» (2020).

Педагогічний процес як система. Цілісність педагогічного процесу. Закономірності педагогічного процесу. Етапи педагогічного процесу.

Тема 1.3. Особистість педагога та її вплив на формування особистості учня. Вікові та індивідуальні особливості розвитку і формування школярів та їх урахування педагогами.

Суспільна місія педагога. Функції педагога та їх сутність. Проблема професійної придатності вчителя і його готовності до виконання професійної діяльності. Основні групи педагогічних здібностей. Професійні якості, необхідні педагогові. Особистісні якості педагога – невід’ємна частина професійної діяльності педагога.

Характеристика індивідуальних і вікових особливостей підлітків-школярів та старших школярів. Особистий приклад педагога. Авторитет педагога. Педагогічний такт. Педагогічна комунікація.

Тема 2.1. Освітній процес як складова цілісного педагогічного процесу. Види і сучасні концепції навчання. Державний стандарт базової середньої освіти.

Дидактика як теорія навчання й освіти. Становлення гуманістичної й особистісно-орієнтованої парадигми навчання й освіти в педагогічній науці. Визначення сутності навчання та його особистісно-орієнтованого змісту. Основні характеристики особистісно-орієнтованого навчання. Процес навчання як цілісна система, його двосторонній характер, гносеологічна і психологічна основи навчання, структурні елементи навчання: мета, завдання, зміст, методи, засоби, форми організації навчання, його результати. Структура діяльності вчителя в навчальному процесі; навчання – як система пізнавальних дій учнів, спрямованих на вирішення завдань навчання; структура процесу засвоєння навчальної інформації; різні підходи до його організації.

Характеристика пояснювально-ілюстративного навчання, його переваги та недоліки. Сутність проблемного навчання, організація діяльності учнів у проблемній ситуації та шляхи її вирішення. Особливості взаємодії вчителя й учнів у системі програмованого навчання та навчання з використанням комп’ютера. Специфічні особливості, виховні та розвиваючі можливості діалогічного й ігрового навчання. Характеристика індивідуального та диференційованого навчання.

Сучасні освітні технології: визначення поняття «технології», його відмінність від «методики навчання». Характеристика різних видів технологій навчання: проектна технологія навчання; технологія групової навчальної діяльності школярів; інтерактивні технології навчання; ігрові технології навчання; технологія навчання як дослідження.

Поняття «Державного стандарту загальної середньої освіти». Державні вимоги до рівня засвоєння змісту середньої освіти за ступенями навчання. Документи, що розробляються на основі Державних стандартів: Базовий навчальний план, Типові освітні програми, Типові навчальні плани, Модельні навчальні програми, Освітня програма, Робочий навчальний план. Навчальні програми, підручники та навчально-методичні посібники, рекомендовані МОН.

Тема 2.2. Закономірності, принципи і правила навчання. Методи і засоби навчання в школі. Форми організації навчального процесу в школі. Активні форми організації навчання.

Закономи та закономірності процесу навчання: принципи педагогічної діяльності як прояв дії об'єктивних законів і закономірностей дидактичного процесу; характеристика принципів навчання, шляхи їхньої реалізації в навчальному процесі, вимоги до них. Принципи й правила навчання, їх взаємодія в педагогічному процесі. Принцип гуманізації навчального процесу в сучасній школі. Принципи і правила навчання як умови самосвідомості й самопізнання учнями сучасного світу.

Поняття: метод і прийом навчання. Різні підходи до класифікації методів навчання. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності школярів. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності. Характеристика методів контролю й самоконтролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності. Шляхи посилення освітніх, виховних, розвиваючих функцій методів навчання. Вибір методів навчання. Методичний арсенал учителя. Методика учителя як узагальнена характеристика його індивідуального стилю викладання.

Засоби навчання. Класифікація й характеристика засобів навчання. Комп'ютер як засіб навчання. Поняття та функції дидактичних засобів. Класифікація дидактичних засобів. Візуальні засоби навчання. Аудіальні засоби навчання. Аудіовізуальні засоби навчання. Дидактичні засоби в боротьбі із невдачами в навчальній роботі. Вимоги до сучасного шкільного підручника. Методика використання дидактичних засобів на уроках.

Поняття про форми організації навчання: індивідуальні, фронтальні, групові, колективні форми організації навчання. Поняття «система навчання». Характеристика класноурочної й кредитно-модульної систем навчання. Системи індивідуального, індивідуалізованого, взаємного, масового навчання і їхній розвиток у дидактиці. Можливість реалізації систем навчання в сучасній школі. Тенденція розвитку й удосконалення форм навчання. Поняття «активні форми організації навчального процесу». Різновиди активних форм організації навчального процесу: ділова гра, комунікативний тренінг, диспут, бесіда за «круглим столом», олімпіада, конкурс, виставка учнівської технічної та художньої творчості. Різниця між активними та традиційними формами навчання. Контроль результатів навчання з використанням активних форм навчання.

Тема 2.3. Діагностика й оцінка результатів навчально-пізнавальної діяльності учнів. Перевірка й оцінка знань учнів. Компетентність як показник якості освіти.

Сутність поняття «діагностика». Контроль, перевірка, оцінювання як складові дидактичного діагностування. Мета, завдання дидактичного діагностування. Контроль успішності учнів. Принципи діагностування та контролювання успішності учнів. Складові контролю. Функції, види контролю й оцінки навчальних досягнень. Методи контролю. Рейтингова система контролю й оцінки знань; модульний контроль і критерії оцінки знань учнів. Нові форми контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів: тестові завдання та освітні портфоліо.

Сутність «перевірки» знань учнів. Мета та завдання перевірки знань учнів. Оцінювання, як процес і оцінка, як результат перевірки якості знань учнів. Оцінювання в школі. Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів. Рівні навчальних досягнень учнів та їх характеристика. Тематичне та підсумкове оцінювання, як обов'язкові види оцінювання. Різні види тематичної атестації. Семестрова атестація. Уміння вчитися як ключова компетентність. Сутність і структура уміння вчитися. Формування структурних компонентів уміння вчитися.

Тема 2.4. Сутність, закономірності, принципи процесу виховання. Зміст та напрями виховання особистості школярів

Теорія виховання як розділ педагогіки. Поняття «зміст виховання». Рушійні сили процесу виховання. Основні характеристики виховного процесу.

Педагогічні закономірності виховання, що відображають наукову картину виховного процесу: формування активності дитини; дотримання пропорційного співвідношення зусиль вихованця і педагога в спільній діяльності; внутрішнє ставлення дитини до об'єктів діяльності; створення ситуації успіху; прихований «характер» виховних впливів; реалізація актуальних потреб учнів як зміст виховної діяльності; цілісність виховних впливів на особистість у процесі виховання.

Принципи виховання. Співвідношення закономірностей і принципів виховання. Специфіка принципів виховання. Характеристика основних принципів виховання; суспільна спрямованість виховання; зв'язок виховання з життям, виховання в праці, орієнтація на потреби вихованців; виховання в колективі, поєднання педагогічного керівництва з ініціативою й самостійністю учнів, сприйняття дитини як цінності, опора на позитивне, гуманізація виховання, особистісний підхід, єдність виховних впливів і ін. Єдність і взаємозв'язок принципів виховання в педагогічному процесі.

Поняття «зміст виховання». Основні напрями в реформуванні змісту національного виховання. Системний підхід у структуруванні змісту національного виховання. Моральне виховання – найважливіше завдання школи й основа змісту виховання. Напрями виховання особистості учнів: формування наукового світогляду, основ моральної культури, розумової культури, естетичної, екологічної, фізичної та трудової культури учнів.

Тема 2.5. Загальні методи, засоби і форми процесу виховання. Оптимальний вибір методів і засобів виховання у практиці роботи педагога.

Основні форми виховання в сучасній школі. Сутність поняття «форма виховання». Загальна характеристика форм виховної роботи. Поняття про методи і прийоми виховання. Вибір методів виховання, залежність методів від мети, змісту, умов виховання, вікових та індивідуальних особливостей учнів, рівня розвитку колективу. Система загальних методів виховання, їх класифікація. Різні підходи до класифікації методів виховання.

Методи формування свідомості особистості: бесіда, лекція, диспут, метод прикладу. Методи організації діяльності і формування досвіду суспільної поведінки. Методи вправ, привчання. Педагогічна вимога, її види. Суспільна думка як форма колективної вимоги. Метод доручень. Створення виховних ситуацій.

Методи стимулювання поведінки і діяльності. Методи схвалення (заохочення) і осуду (покарання). Змагання - метод спрямування природної потреби школярів у суперництві та пріоритетності, засвоєнні досвіду суспільної поведінки. Основні вимоги до його використання. Методи контролю, самоконтролю та самооцінки у вихованні.

Поняття про засоби виховання. Різноманіття засобів виховання. Характеристика засобів виховання. Оптимальний вибір методів та засобів виховання, їх залежність від мети, змісту, умов виховання, вікових та індивідуальних особливостей учнів, рівня розвитку колективу. Умови ефективного використання різних методів та засобів виховання.

Тема 2.6. Сутність та принципи превентивної педагогічної діяльності, попередження шкільного булінгу. Профорієнтаційна робота зі школярами

Конвенція «Про права дитини» як законодавча і моральна основа взаємин дорослих та дітей.

Сутність і специфічні особливості превентивних дій педагога в освітньому процесі. Поняття «булінг», його зміст. Ознаки шкільного булінгу, його основні форми. Превентивні заходи з попередження шкільного булінгу.

Профорієнтаційна робота зі школярами.

Тема 3.1. Загальні основи управління. Принципи управління освітою і освітнім закладом. Система загальної середньої освіти та її нормативно-правове забезпечення. Підвищення кваліфікації та сертифікація педагогічних працівників.

Поняття про управління. Наукові основи управління. Принципи управління освітою. Основні функції управління.

Система освіти в Україні та її складові. Питання управління освітою в Законі України «Про освіту».

Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа». Світові процеси модернізації освіти.

Система загальної середньої освіти та її нормативно-правове забезпечення. Підвищення кваліфікації та сертифікація педагогічних працівників.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	З.М. I.		З.М. II.		З.М. III.	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	10	10	2	2
Відвідування семінарських занять	1	6	6	12	12	2	2
Відвідування практичних занять	1	-	-	-	-	-	-
Робота на семінарському занятті	10	6	60	12	120	2	20
Робота на практичному занятті	10	-	-	-	-	-	-
Виконання завдань для самостійної роботи	5	2	10	2	10	2	10
Виконання модульної роботи	25	2	50	2	50	1	25
Разом		-	129	-	202	-	59
Максимальна кількість балів:	390 (*312)						
Розрахунок коефіцієнта:	6,5 (* 5,2)						

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Змістовий модуль I.

1. Підготуйте есе на одну із запропонованих тем:

- Освіта як суспільне явище.
- Нові галузі педагогічної науки.
- Нормативні вимоги до педагогічної діяльності.
- Професійна культура сучасного вчителя.
- Дослідницька діяльність сучасного вчителя.
- Технологічна культура сучасного вчителя.
- Методологічна культура сучасного вчителя.

2. Опрацюйте одну із запропонованих статей та складіть *summary* (Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки):

Коменський, Я. А. Велика дидактика / Я. А. Коменський. - С .189-196

Каптерев, П. Ф. Педагогический процесс / П. Ф. Каптерев. - С .129-135

Підласий, І. П. Правила реалізації принципів навчання / І. П. Підласий. - С .253-264

Водовозов, В. І. Бесіди і наочне навчання / В. І. Водовозов. - С .291-295

Змістовий модуль II.

1. Підготуйте есе на одну із запропонованих тем:

- Філософські основи особистісно зорієнтованого виховання.

- Педагогічний процес і соціальне середовище.
- Дидактичні можливості сучасних комп'ютерів.
- Можливості ігор у розвитку учнів.
- Соціальна сутність виховання.
- Предмет виховання.
- Гуманістичні принципи сучасного виховання.
- Суб'єктність дитини як мета сучасного виховання.
- Інноваційні моделі виховання.
- Взаємодія школи і сім'ї у вихованні дітей.
- Сучасне розуміння патріотизму і проблеми його формування як якості особистості.
- Особистість як суб'єкт соціального виховання.
- Гра як феномен педагогічної діяльності.
- Педагогічні основи учнівського самоврядування.
- Дослідно-експериментальна робота як необхідна умова розвитку шкільного колективу.
- Проблеми розвитку шкільного колективу.
- Формування моральної культури особистості школяра.
- Особистісно орієнтована освіта і виховання в сучасній школі.

2. *Опрацюйте одну із запропонованих статей та складіть summary (Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки):*

Макаренко, А. С. Деякі висновки з мого педагогічного досвіду / А. С. Макаренко. С. 45-50

Сухомлинський, В. О. Проблеми виховання всебічно розвинутої особистості / В. О. Сухомлинський. - С. 50-54

Сухомлинський, В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський. - С. 54-58

Сухомлинський, В. О. Сто порад учителеві / В. О. Сухомлинський. - С. 58-63

Сухомлинський, В. О. Залежить тільки від вас (лист завтрашньому вчителю). С. 82-85

Сухомлинський, В. О. Як любити дітей / В. О. Сухомлинський. - С. 85-87

Макаренко, А. С. Методика шкільного виховання / А. С. Макаренко. - С. 375-386

Сухомлинський, В. О. Як виховати справжню людину / В. О. Сухомлинський. - С. 386-400

Сухомлинський, В. О. Слово вчителя в моральному вихованні. С. 400-406

Сухомлинський, В. О. Методика виховання колективу / В. О. Сухомлинський. - С. 425-450

Макаренко, А. С. Книга для батьків / А. С. Макаренко. - С. 645-673

Змістовий модуль III.

1. *Підготуйте есе на одну із запропонованих тем:*

- Сучасні моделі освіти.
- Управління освітніми системами.
- Школа як освітня система, що розвивається.
- Педагогіка міжнародного спілкування.
- Нормативно-правове регулювання діяльності сучасної школи.

2. *Опрацюйте одну із запропонованих статей та складіть summary (Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки):*

Ушинський, К. Д. Три елементи школи / К. Д. Ушинський. - С. 683

Сухомлинський, В. О. Розмова з молодим директором / В. О. Сухомлинський. - С. 686-700

Сухомлинський, В. О. Павлівська середня школа / В. О. Сухомлинський. - С. 589-593

Критерії оцінювання самостійної роботи		Кількість балів
1.	Своєчасність виконання роботи	1
2.	Презентація роботи (оригінальність, логіка викладу, чіткість, доказовість)	2
3.	Різноманітність використаних джерел	2

4.1 Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль знань студентів здійснюється після вивчення кожного блоку теоретичних знань дистанційно (у системі Moodle) в письмовій (тестовій) формі й передбачає виконання тестових завдань різного типу.

4.2 Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Умови допуску: активна робота на семінарських та практичних заняттях, виконання усіх завдань до самостійної роботи, успішне виконання усіх модульних контрольних робіт (не нижче 15 балів за кожну роботу)

Форма проведення: комп'ютерне тестування (у системі Moodle).

Тривалість проведення: 90 хвилин.

Максимальна кількість балів: 40 балів.

Критерії оцінювання: Тестове опитування включає 40 теоретичних запитань, які відображають тематику дисципліни. Максимальна оцінка за кожне тестове запитання – 1 бал.

4.3 Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Предмет та основні завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.
2. Особливості педагогічної діяльності. Вимоги до особистості педагога.
3. Загальна характеристика педагогічного процесу, завдання і основні компоненти.
4. Методи науково-педагогічних досліджень
5. Предмет і функції дидактики. Становлення дидактики як науки.
6. Навчальні плани та програми для закладів загальної середньої освіти.
7. Навчальна література нового покоління як чинник підвищення якості освіти.
8. Сутність та характеристика навчальної книги.
9. Сутність процесу навчання.
10. Закони, принципи й правила навчання.
11. Організація навчального процесу.
12. Компетентнісний підхід як чинник модернізації навчального процесу.
13. Диференціація та індивідуалізація навчання.
14. Аналіз проблеми контролю й оцінювання успішності учнів.
15. Основні поняття контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів.
16. Нові форми контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів.
17. Сутність і структура уміння вчитися.
18. Вікова та індивідуальна характеристика учнів як суб'єктів учіння.
19. Формування структурних компонентів уміння вчитися.
20. Сутність і функції методів навчання.
21. Класифікація методів навчання.
22. Методи усного викладу навчального матеріалу.
23. Наочні методи навчання.
24. Практичні методи навчання.
25. Самостійна робота учнів.
26. Навчальні технології.
27. Технологія особистісно-орієнтованого навчання
28. Технологія групової навчальної діяльності школярів
29. Технологія розвивального навчання
30. Технологія формування творчої особистості
31. Технологія навчання як дослідження
32. Інтерактивні методи та прийоми навчання.
33. Проектна діяльність як метод навчання й розвитку.
34. Ігрова діяльність як метод навчання й розвитку.
35. Методи формування в учнів досвіду пошукової діяльності.

36. Засоби навчання й навчальне обладнання.
37. Поняття «сучасний урок». Класифікація уроків.
38. Алгоритм підготовки вчителя до проведення уроку.
39. Структура комбінованого уроку: базова й варіативні моделі.
40. Дидактичні особливості інтегрованих уроків.
41. Особливості підготовки та проведення відкритого уроку.
42. Види домашніх завдань і способи їх перевірки.
43. Особливості організації навчального процесу.
44. Актуальні проблеми розвитку сучасної шкільної освіти.
45. Основні напрями розвитку сучасної освіти.
46. Особливості змісту освіти. Нормативне забезпечення реалізації змісту освіти
47. Державний стандарт загальної середньої освіти.
48. Компетентність як показник якості освіти.
49. Закономірності та принципи виховання.
50. Поняття про принципи виховання. Загальні принципи виховання. Принципи сучасного виховання.
51. Основні орієнтири виховання в сучасних закладах загальної середньої освіти
52. Характеристика засобів виховання.
53. Форми організації виховання учнів.
54. Традиційні методи виховання в педагогіці, їх класифікація та характеристика.
55. Технології сучасного виховного процесу.
56. Фізичний, соціальний, духовний розвиток учнів.
57. Інтелектуальний розвиток особистості учня.
58. Формування в учнів основ наукового світогляду.
59. Поняття про позакласну і позашкільну навчально-виховну роботу.
60. Поняття про систему освіти. Мета та основні принципи освіти.
61. Система освіти України та її структура.
62. Зміст державно-громадського управління освітою.
63. Загальні основи управління. Принципи управління освітою і освітнім закладом.
64. Органи управління освітою і школою: державні і громадські.
65. Підвищення кваліфікації і атестація педагогічних працівників.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ЗВО без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7.1. Навчально-методична картка дисципліни

Семестр	III семестр – IV семестр										
	Змістовий модуль I.			Змістовий модуль II.						Змістовий модуль III.	
Лекція	Тема 1.1.	Тема 1.2.	Тема 1.3.	Тема 2.1.	Тема 2.2.	Тема 2.3.	Тема 2.4.	Тема 2.5.	Тема 2.6.	Тема 3.1.	
Бали	1	1	1	2	2	1	2	2	1	2	
Семинар	№1-2	№3-4	№5-6	№7-8	№9-10	№11-12	№13-14	№15-16	№17-18	№19-20	
Бали	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	
Самостійна робота (бали)	№ 1.1.+ №1.2. (10)			№2.1 (5)			№ 2.2. (5)		№ 3.1.+№3.2. (10)		
Поточний контроль (бали)	МК №1 ,2 (50)			МК № 3,4 (50)						МК № 5 (25)	
Семестровий контроль (бали)	Іспит (40)										

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
2. Якса Н.В. Основи педагогічних знань: Навчальний посібник. – К.: Знання, 2007. – 358 с. – (Вища освіта ХХІ століття).
3. Вишневецький О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки: Навч.посіб. – 3-тє вид., доопрац. і доп. – К.: Знання, 2008. – 566с.
4. Педагогіка: хрестоматія / Уклад. А.І. Кузьмінський, В.Л. Омеляненко. - К. : "Знання-Прес", 2003. - 700 с. - (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).

Додаткова

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім "Слово", 2014. — 352 с.
2. Бібік Н.М. Компетентність як результат шкільної освіти // Почат. шк. – 2010. – №9. – С. 3–6.
3. Бондар В. І. Дидактика. – К. : Либідь, 2005. – 264 с. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.
4. Закон України «Про освіту», 2017.- 27 вересня <http://www.golos.com.ua/article/294010>
5. Закон України «Про повну загальну середню освіту», 2020 : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>

6. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/konczeptziya.html>

7. Педагогічна мудрість віків: навч. посіб. / уклад.: В.Л.Омельяненко, А.І. Кузьмінський. – К.: Знання, 2009. – 411 с. – (Навчально-методичний комплекс з педагогіки).

7.3. Додаткові ресурси

ЕНК «Педагогіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (<https://elearning.kubg.edu.ua/course/view.php?id=8893>)

ДОДАТОК
до робочої програми навчальної дисципліни
«Педагогіка»
для студентів

спеціальності 122 Комп'ютерні науки
освітнього рівня першого (бакалаврського)
освітньої програми 122.00.01 Інформатика

ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1-2

Тема: Педагогіка – «за» і «проти» (4 год.)

Завдання:

1. Підготуйте академічне есе з теми "Об'єктивні соціально-педагогічні передумови виникнення та розвитку педагогічної теорії"

Оцінювання : 10 балів (вимоги та критерії у доданому файлі 1)

Форма представлення: завантаження текстового документу у систему е-навчання

2. Підготуйте аналітичну доповідь з теми "Особливості розвитку сучасного педагогічного знання. Сучасні освітні дослідження та їх значення для удосконалення практики шкільного навчання"

Оцінювання : 10 балів (вимоги та критерії у доданому файлі 2)

Форма представлення: завантаження презентації у систему е-навчання

3. Підготуйте інфографіку з теми "Куди прямує школа: головні тренди в освіті"

Оцінювання : 20 балів (вимоги та критерії у доданому файлі 3)

Форма представлення: завантаження інфографіки у систему е-навчання / надання доступу до сайту, на якому розміщено інфографіку

Семінарське заняття 3-4

Тема: Розвиток особистості як педагогічна проблема (4 год.)

Завдання: підготуйте реферат (джерело для реферування обираєте самостійно, однак воно має містити достовірну сучасну інформацію) за однією з 3 ключових позицій на вибір:

1. Особистість, її формування та розвиток: історія поняття, східний та західний підходи до розуміння особистості, теорії розвитку особистості (біогенетичний напрям, соціогенетичний напрям, теорія конвергенції, теорія Д.Дьюї, теорія З. Фрейда та інші).

2. Фактори, що впливають на розвиток особистості, їх взаємозв'язок:

- Спадковість (спадкові програми розвитку особистості; спадкові властивості особистості; успадкування інтелектуальних задатків; успадкування моральних якостей)

- Середовище (різні рівні середовища; роль сім'ї у розвитку та формуванні особистості учня; роль соціалізації в розвитку і формуванні особистості)
- Виховання (провідна роль виховання у розвитку і формуванні особистості; можливості виховання щодо нівелювання впливу інших факторів).

3. Вікові кризи у розвитку особистості школяра.

Оцінювання : 20 балів (вимоги та критерії у доданому файлі 1)

Форма представлення: завантаження текстового документу у систему e-навчання

Семінарське заняття 5-6

Тема: Логіка і методи педагогічних досліджень (4 год.)

Завдання:

1. Підготуйте інфографіку з теми «Логіка і методи науково-педагогічного дослідження: що потрібно знати фахівцю перед початком дослідження»

Оцінювання : 10 балів (вимоги та критерії у доданому файлі 1)

Форма представлення: завантаження інфографіки у систему e-навчання / надання доступу до сайту, на якому розміщено інфографіку

2. Підготуйте академічне есе з теми «Що може спонукати вчителя математики до здійснення наукової діяльності?»

Оцінювання : 10 балів (вимоги та критерії у доданому файлі 2)

Форма представлення: завантаження текстового документу у систему e-навчання

3. Дослідіть в осередку студентства за допомогою метода опитування одне з запропонованих питань: Які джерела інформації найчастіше обирають студенти вашої групи при підготовці до семінарських (практичних) занять? Який стиль навчання домінує у студентів вашої групи? Який стиль викладання домінує у науково-педагогічних працівників, що працюють з вашою групою?

Оцінювання : 20 балів (вимоги та критерії у доданому файлі 3)

Форма представлення: завантаження текстового документу у систему e-навчання

1. http://pmu.in.ua/pedagogichno_memorialni_musei/ віртуальні музеї педагогів

2. Стили навчання_діагностика https://e-crunchers.com/learning_styles/

Семінарське заняття 7-8

Тема: Освіта як педагогічна категорія. Суб'єктність в освітньому процесі (4 год.)

Завдання. Підготуйте «шпаргалки» за такими ключовими позиціями:

1. Освіта як соціокультурний феномен та загальнолюдська цінність. Генеза освіти як соціального явища. Соціальна цінність й особистісна значимість освіти.

2. Сутність освіти як педагогічної категорії. Зміст освіти. Освіта як процес й результат педагогічної діяльності.

3. Освітній процес як засіб освіти й процес управління навчально-пізнавальною діяльністю учнів.

4. Мотивація навчання та її формування у учнів: зміст, мотивації навчання, психолого-педагогічні механізми й педагогічні умови формування пізнавальних мотивів учнів.

5. Цілі, зміст, структура освіти. Закономірності, принципи, зміст та структура освітнього процесу як орієнтири у роботі педагога.

6. Освітній процес, його суб'єкти.

7. Характеристика педагога як суб'єкта освітнього процесу, його мотиваційна сфера. Аналіз функцій педагогічної діяльності, які реалізує педагог у різних педагогічних ситуаціях. Модель особистості педагога. Стил педагогічної взаємодії.

8. Учитель як організатор цілісного педагогічного процесу: професійні якості вчителя; стил спілкування; авторитет.

9. Учень як суб'єкт освітнього процесу. Змістові характеристики суб'єктності учня, умови її розвитку та сфери прояву.

10. На що здатні сучасні діти? Учні покоління Y та Z (теорія Хоува-Штрауса).
11. Взаємодія та самоорганізація суб'єктів освітнього процесу. Стили педагогічної взаємодії.

Семінарське заняття 9-10

Тема: Спостереження й аналіз уроку математики (4 год.)

1. Опорні знання до теми:

- ознаки процесу навчання
- особливості взаємодії вчителя та учнів на уроці
- реалізація вчителем дидактичних функцій на уроці
- критерії класифікації уроків, структура уроків різних типів
- основні вимоги до сучасного уроку
- шляхи активізації навчальної діяльності школярів
- шляхи формування пізнавальних інтересів школярів
- особливості взаємодії вчителя та учнів на уроці з точки зору підтримки позитивного ставлення до навчання
- закономірності та принципи навчання
- функції методів навчання
- вибір оптимальних методів навчання
- принципи діагностування, контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів

2. Алгоритм роботи

- Перейдіть за посиланням: (5 клас. Математика. Віднімання десяткових дробів (Тиж.1:ПН)) <https://www.youtube.com/watch?v=4t8frBVoEU>
- Проведіть спостереження уроку, письмово фіксуючи його хід та здійснюючи аналітичні нотатки та висновки згідно алгоритму спостереження.
- Сформулюйте загальний висновок: «Як можна вдосконалити даний урок для підвищення його ефективності?»

Алгоритм спостереження (сутність, структура й функції процесу навчання)

1. Тема, мета спостережуваного уроку?
2. Які факти підтверджували те, що навчання - це спільна діяльність вчителя та учнів, взаємопов'язаний процес викладання і учіння?
3. На якому етапі пізнання проходило засвоєння матеріалу на уроці? (Чуттєве пізнання, абстрактне, узагальнене пізнання навколишнього світу)?
4. Як було зорганізовано викладання на уроці? Як учитель керував навчально-пізнавальною діяльністю учнів? У чому проявилось керівництво вчителя на уроці? Чи були учні суб'єктами навчання? Доведіть
5. Які ланки взаємодії вчителя і учнів ви змогли простежити?
6. Чи здійснювався процес навчання на уроці? Наскільки ефективно він був організований з точки зору взаємодії вчителя та учнів і реалізації функцій навчання? З точки зору організації навчальної діяльності учнів на уроці? Чи був процес навчання цілісним? Доведіть.
7. Які знання і вміння формувалися на уроці? Які способи для цього використовував учитель? Які ключові компетентності формувалися завдяки цьому?
8. Які психічні функції особистості учня розвивалися на даному уроці? Як організація уроку сприяла цьому розвитку?
9. Які якості особистості і якими засобами виховував вчитель на уроці?
10. Наскільки ефективно були реалізовані функції навчання?

Семінарське заняття 11-12

Тема: Спостереження й аналіз уроку математики (4 год.)

1. Опорні знання до теми:

- ознаки процесу навчання

- особливості взаємодії вчителя та учнів на уроці
- реалізація вчителем дидактичних функцій на уроці
- критерії класифікації уроків, структура уроків різних типів
- основні вимоги до сучасного уроку
- шляхи активізації навчальної діяльності школярів
- шляхи формування пізнавальних інтересів школярів
- особливості взаємодії вчителя та учнів на уроці з точки зору підтримки позитивного ставлення до навчання
- закономірності та принципи навчання
- функції методів навчання
- вибір оптимальних методів навчання
- принципи діагностування, контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів

2. Алгоритм роботи

➤ Перейдіть за посиланням: (6 клас. Математика. Основні властивості рівнянь)
<https://www.youtube.com/watch?v=DhPOIFzbg9w>

➤ Проведіть спостереження уроку, письмово фіксуючи його хід та здійснюючи аналітичні нотатки та висновки згідно алгоритму спостереження.

➤ Сформулюйте загальний висновок: «Як можна вдосконалити даний урок для підвищення його ефективності?»

Алгоритм спостереження (Структура уроку й особливості організації навчальної діяльності учнів на уроці. Активізація вчителем навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці)

1. Який тип уроку обрано, його доцільність?
2. Місце уроку в системі уроків з даного розділу
3. Як здійснювався зв'язок уроку з попередніми уроками?
4. Які етапи уроку, їх послідовність і логічний зв'язок?
5. Як забезпечувалася цілісність і завершеність уроку?
6. Як здійснювалася постановка навчальних завдань на кожному етапі?
7. Як поєднувалися різні форми проведення уроку: індивідуальна, групова, класна?
8. Чи здійснювалося чергування різних видів діяльності учнів?
9. Як організовувався контроль за діяльністю учнів?
10. Як оцінювалися знання і вміння учнів?
11. Як учитель здійснював розвиток учнів (розвиток логічного мислення, критичності думки, умінь порівнювати, робити висновки)?
12. Які прийоми використовував учитель для організації роботи учнів?
13. Як вчитель керував навчально-пізнавальною діяльністю учнів?
14. Як вчитель організував сприймання, спостереження?
15. Як учні усвідомлювали навчальний матеріал?
16. Які прийоми використовував вчитель при узагальненні знань?
17. Як під час уроку здійснювалося закріплення та застосування знань на практиці?
18. Як учитель підводив підсумки етапів і всього уроку?

Оцінювання : 20 балів (10 балів за аналіз спостережуваного уроку+10 балів за участь у дискусії під час відеоконференції)

Форма представлення: завантаження текстового документу у систему e-навчання та групове обговорення під час відеоконференції

Семінарське заняття 13-14

Тема: Спостереження й аналіз уроку математики (4 год.)

1. Опорні знання до теми:

- ознаки процесу навчання

- особливості взаємодії вчителя та учнів на уроці
- реалізація вчителем дидактичних функцій на уроці
- критерії класифікації уроків, структура уроків різних типів
- основні вимоги до сучасного уроку
- шляхи активізації навчальної діяльності школярів
- шляхи формування пізнавальних інтересів школярів
- особливості взаємодії вчителя та учнів на уроці з точки зору підтримки позитивного ставлення до навчання
- закономірності та принципи навчання
- функції методів навчання
- вибір оптимальних методів навчання
- принципи діагностування, контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів

2. Алгоритм роботи

- Перейдіть за посиланням: (7 клас. Математика (Алгебра) Лінійні рівняння. ІХ системи) https://www.youtube.com/watch?v=3eDdD2_vycE (від 26:40 хв. до 53.13 хв.)
- Проведіть спостереження уроку, письмово фіксуючи його хід та здійснюючи аналітичні нотатки та висновки згідно алгоритму спостереження.
- Сформулюйте загальний висновок: «Як можна вдосконалити даний урок для підвищення його ефективності?»

Алгоритм спостереження (Реалізація вчителем закономірностей та принципів навчання на уроці)

1. У чому виражався науковий підхід до навчання, зв'язок навчання з життям та практикою?
2. Як було зrealізовано принцип доступності у навчанні?
3. З якою метою використовувався кожен різновид наочності?
4. Як дотримувався принцип систематичності та послідовності формування знань та вмінь учнів у навчанні?
5. Як реалізовувався компетентнісний підхід у навчанні?
6. Як досягалася активність, свідомість та самостійність учнів у навчанні? Як здійснювалося керівництво пізнавальною діяльністю учнів? Наскільки доцільними та усвідомленими були дії вчителя?
7. Яким був характер пізнавальної діяльності учнів (репродуктивний, частково-пошуковий, творчий)?
8. Як було зrealізовано принцип індивідуалізації та диференціації навчання учнів?
9. Як стимулювалося позитивне ставлення учнів до навчання?

Семінарське заняття 15-16

Тема: Спостереження й аналіз уроку математики (4 год.)

1. Опорні знання до теми:

- ознаки процесу навчання
- особливості взаємодії вчителя та учнів на уроці
- реалізація вчителем дидактичних функцій на уроці
- критерії класифікації уроків, структура уроків різних типів
- основні вимоги до сучасного уроку
- шляхи активізації навчальної діяльності школярів
- шляхи формування пізнавальних інтересів школярів
- особливості взаємодії вчителя та учнів на уроці з точки зору підтримки позитивного ставлення до навчання
- закономірності та принципи навчання
- функції методів навчання

- вибір оптимальних методів навчання
- принципи діагностування, контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів

2. Алгоритм роботи

- Перейдіть за посиланням: (8 клас. Геометрія. Метричні співвідношення у прямокутному трикутнику. Теорема Піфагора) <https://www.youtube.com/watch?v=UwAvLNtGg6E>
- Проведіть спостереження уроку, письмово фіксуючи його хід та здійснюючи аналітичні нотатки та висновки згідно алгоритму спостереження.
- Сформулюйте загальний висновок: «Як можна вдосконалити даний урок для підвищення його ефективності?»

Алгоритм спостереження (Реалізація вчителем методів та прийомів навчання на уроці)

1. Якою мірою використовувані на уроці методи відповідали задачам уроку?
2. Який характер пізнавальної діяльності забезпечували реалізовані під час уроку методи та прийоми?
3. Які з використаних дидактичних методів та прийомів сприяли активізації навчальної діяльності учнів?
4. Як планувалася й реалізовувалася під час уроку самостійна робота учнів? Чи забезпечувала вона розвиток самостійності учнів?
5. Яка була ефективність використовуваних під час уроку методів і прийомів навчання?

Семінарське заняття 17-18

Тема: Спостереження й аналіз уроку математики (4 год.)

1. Опорні знання до теми:

- ознаки процесу навчання
- особливості взаємодії вчителя та учнів на уроці
- реалізація вчителем дидактичних функцій на уроці
- критерії класифікації уроків, структура уроків різних типів
- основні вимоги до сучасного уроку
- шляхи активізації навчальної діяльності школярів
- шляхи формування пізнавальних інтересів школярів
- особливості взаємодії вчителя та учнів на уроці з точки зору підтримки позитивного ставлення до навчання
- закономірності та принципи навчання
- функції методів навчання
- вибір оптимальних методів навчання
- принципи діагностування, контролю й оцінювання навчальних досягнень учнів

2. Алгоритм роботи

- Перейдіть за посиланням: (9 клас. Алгебра. Задачі на обчислення суми n перших членів геометричної прогресії) <https://www.youtube.com/watch?v=eQkKSnPR2Ug>
- Проведіть спостереження уроку, письмово фіксуючи його хід та здійснюючи аналітичні нотатки та висновки згідно алгоритму спостереження.
- Сформулюйте загальний висновок: «Як можна вдосконалити даний урок для підвищення його ефективності?»

Алгоритм спостереження (Визначення структури уроку та особливостей організації навчальної діяльності учнів на уроці. Вивчення процесу оцінювання вчителем досягнутих учнями навчальних результатів)

1. Який тип уроку було обрано, його доцільність? Місце уроку в системі уроків з даної теми?
2. Як реалізовувався зв'язок поточної теми уроку з раніше вивченими?
3. Які етапи уроку були присутні, їх послідовність та логічний зв'язок?
4. Як здійснювалася постановка навчальних задач на кожному етапі уроку?
5. Яке поєднання методів навчання було обрано вчителем для розкриття навчального

- матеріалу?
6. Яке поєднання форм навчання обрано для розкриття нового матеріалу?
  7. Як забезпечувалася цілісність та логічна завершеність уроку?
  8. Як поєднувалися різні форми організації діяльності учнів на уроці (індивідуальна, групова, колективна)? Чи відбувалося їх чергування?
  9. Чи необхідний був на уроці диференційований підхід до учнів? Чому?
  10. Що покладено в основу диференціації? Що диференціювалося: тільки обсяг, або тільки зміст, або ступінь допомоги, зробленої учнем, або усе сукупно?
  11. Як було організовано контроль засвоєння знань і умінь? У яких формах і яких методах він здійснювався?
  12. Як було організовано контроль за діяльністю учнів? Як оцінювалися знання та вміння учнів?
  13. Як вчитель забезпечував розвиток учнів (логічного мислення, критичного мислення, вміння порівнювати та робити висновки, висловлювати власну точку зору тощо)?
  14. Які прийоми було використано вчителем для підведення підсумків кожного з етапів уроку й уроку загалом?
  15. На скільки обґрунтованою була оцінка знань учнів?
  16. Як стимулювалося позитивне ставлення учнів до навчання?

Семінарське заняття 19-20

Тема: Конкурс методичних розробок (4 год.)

Завдання. Підготуйте методичну розробку до уроку математики у 10 класі (тема на вибір студента):

Мета методичної розробки – підвищення педагогічної майстерності самого автора розробки. Це досягається завдяки тому, що в процесі її створення студенту доводиться розглядати основні положення курсу педагогіки крізь призму їх практичного використання, реалізації на занятті, вивчати методичну літературу, мати бажання автора методичної розробки поділитися своїм педагогічним досвідом з колегами.

Методична розробка – це документ, у якому автор (автори) розробляють форми, методи, засоби навчання математики, викладання якоїсь певної теми, розділу або методи виховання в конкретних умовах закладу освіти на основі принципів педагогічної науки, вивчення та узагальнення досвіду кращих вчителів.

Методична розробка містить матеріали щодо планування та організації освітнього процесу, технологій навчання та методики реалізації навчальних тем програми на уроках, в гуртках, тощо.

Основні вимоги до методичної розробки

I. Вимоги до виконання методичної роботи

1. Актуальність теми. Тема роботи має відповідати провідним тенденціям розвитку освіти, інноваційним освітнім технологіям (ігрові технології; проєктивні технології; інтерактивні технології; комп'ютерні технології; інформаційно-комунікативні технології; адаптивні технології; мейкерство; змішане навчання МООС) та досягненням методики навчання математики, навчальним запитам, життєвим потребам та інтересам сучасних учнів; можливість практичного використання розробки іншими педагогами (або колективами)

2. Достатній теоретичний рівень. Тема має бути розглянута на сучасному рівні розвитку відповідної науки.

3. Дослідницький характер. У роботі мають бути елементи дослідження, вивчення достатньої кількості джерел (книг, розробок, статей).

4. Зміст та практичне застосування: на основі аналізу та узагальнень необхідно сформулювати пропозиції щодо практичного застосування даної розробки, прогнозувати результат.

5. Відповідність віковим особливостям вихованців. Відповідність матеріалу навчальним програмам для загальноосвітніх навчальних закладів щодо структури, обсягу і змісту.

6. Грамотність та естетичність оформлення. Робота повинна бути написана українською мовою, без граматичних та стилістичних помилок. Необхідно дотримуватись правил цитування, оформлення списку використаної літератури.

II. Структура методичної розробки

1. Титульна сторінка.

2. Зміст або тематичний план.

3. Вступ, в якому розкривається тема, мета і основні завдання.

4. Основна частина, яка за змістом повинна відповідати темі, підпорядковуватися основній меті та завданням, містити опис методики викладання навчального матеріалу.

5. Висновки щодо практичного використання даної роботи.

6. Додатки (таблиці, ілюстрації, схеми, малюнки). Кожен додаток починають з нової сторінки. У правому верхньому куті пишуть слово "Додаток". Додаток повинен мати тематичний заголовок. Якщо в роботі міститься кілька додатків, їх послідовно нумерують арабськими цифрами. Посилання на додатки в текстовій частині є обов'язковим.

7. Словник термінів.

8. Список використаної літератури, який розміщують у кінці роботи в алфавітному порядку в такій послідовності :

- прізвище, ініціали автора (курсивом);

- повна назва книги (без лапок);

- місце видання ;

- видавництво;

- рік видання.

Для статей, що обліковані в періодичній пресі, зазначають прізвище, ініціали автора, назву статті, назву журналу чи газети, рік видання, номер журналу чи дату виходу газети.

III. Технічне оформлення методичної розробки

Комп'ютерний набір : шрифт 14, Times New Roman, через 1,5 інтервали. Поля: ліве – 3, праве – 1,5, верхнє – 2, нижнє – 2.

Довідкові матеріали :

Освітня програма Математика. Рівень стандарту

Методичні рекомендації щодо викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2019/2020 навчальному році.

Розробки з математики - 10 клас

Матеріали до уроків з математики - 10 клас